

"Vidimo se"

Malovčak, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:559168>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU

ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST

STUDIJ LIKOVNE KULTURE

Filip Malovčak

“Unutarnja refleksija”

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

izv. prof. dr. art. Tihomir Matijević

Osijek, 2020.

SADRŽAJ:

1.SAŽETAK.....	4
1. UVOD.....	5
2. REFLEKSIJA.....	6
3. POJAM REFLEKSIJE U UMJETNOSTI	8
4. MOBILI	11
5. PLATON - SVIJET IDEJE	12
5.1.UMJETNOST KAO SVJETLA SJENE.....	14
6. TEHNIČKO TEHNOLOŠKI OPIS.....	16
7. FOTOGRAFIJE : PROCESA RADA.....	17
8. „VIDIMO SE“	18
9. FOTOGRAFIJE ZAVRŠENOG RADA.....	21
10. LITERATURA.....	22
11. IZVORI.....	22

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad

diplomski/završni pod naslovom _____

te mentorstvom _____

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu

literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog

rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši

ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije

iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis _____

1.Sažetak

Rad pod nazivom “Unutarnja refleksija” istraživanje je o materijalima koje sam koristio izrađujući završni rad koji je subjektivna, slobodna i relativna definicija trenutka nastajanja istoga rada koji se zove “Vidimo se”. Teme koje su spominjane kroz rad od značaja su jer bez njih ne bismo razumjeli “umjetnički” kvocijent rada. Istraživanje je stalo u trenutku kada sam stavio posljednju stranicu na transparentnu kocku koja je dio skulpture. U tome je trenu trenutak njezina nastanka ograničen, uokviren baš kao što okvir okružuje sliku i odvaja od prostora. Na isti je način prozirnom opnom uokviren unutarnji svijet skulpture forme te središnji dio skulpture reflektira sve ono što nju definira. Dakle, refleksija je sama po sebi riječ koja se može primijeniti kroz više prizora, koji su u konstantnoj promjeni baš kao i bit skulpture koja upija i reflektira svoju okolinu, ali uvijek kroz istu prepreku prozirnog stakla.

2.Uvod

Kroz ovaj rad pokušat ću objasniti njegovu temeljnu ideju do koje sam došao promišljajući sve do ovoga trenutka u kojem pišem. Rad je manifestacija ideje, a ideja je ovoga rada prikazivanje odnosa između promatrača i promatranoga. Naziv je rada “Unutarnja refleksija” koji funkcionira i kao doslovno značenje, ali i kao metafora za ono što zapravo želim predstaviti kroz ovaj rada, a to je da kroz vanjštinu proživljavamo svoju nutrinu te da je naša okolina refleksija onoga što mi jesmo unutar sebe.

Temelj te ideje provlači se od davnina, istražujući civilizacije prije nove ere pa tako i nakon nje, ali dublje nego što je općenito dokumentiranje povijesti, tj. plastičnih informacije. Rekao bih da čovječanstvo od kada postoji pokušava objasniti ono što je, tj. definirati samo sebe, a to se može primijeniti i na atomskoj razini, tj. znanstvenoj gdje čovjek proučava samog sebe kako bi shvatio što on je zapravo. Beskrajno istraživanje vječnosti jer suštinska spoznaja o nama je da mi jesmo sve što pomislimo da jesmo, isto kao i ogledalo. Fenomen svijesti koje je nemoguće znanstveno dokazati ali kao „alternativno“ rješenje nam pruža filozofija kao i umjetnost, tj. sloboda definiranja bez osuđivanja ili sukladnosti već ustrojenim pravilima i načelima koji mogu biti istinski a i ne moraju, pa bi u tom trenutku to bio kavez za iskonskom spoznajom.

Ideja za nastanak ovoga rada došla je sasvim prirodno. Kao dubinska potreba za relativnim definiranjem i baš taj pojam, tj. odnos između definiranja i relativnosti je ono što ovaj rad predstavlja.

Ogledalo prikazuje sve ono što ga okružuje, fasciniran refleksijom doslovnom, a i u metafizičkom smislu krenuo sam na put definiranja trenutka, života, momentima, bitka i svega onoga istinskoga, Jedinoga što stvara sve ostalo.

Trenutak je kutija, vrijeme do procesa rada “sjeti se.”, tragovi, tj. otisci koji u tom vremenu upućuju su neplanska činjenica koju nisam znao prije nego sam proživio taj trenutak, a kada sam zatvorio zadnju stranicu kutije, rad je dovršen, njegov život je okolina koju proživljava putem refleksije.

3.Refleksija

Podrijetlo imena refleksija dolazi od latinske riječi reflecto, što znači povratak. Može se i reći reflex, dok u definicija fizici označava odbijanje ravnih valova na graničnoj površini dvaju sredstava dok u filozofiji refleksija označava promišljanje izravno zamijećenoga osjetilnoga sadržaja, tj. ono što proživljava onaj tko ili što promatra.

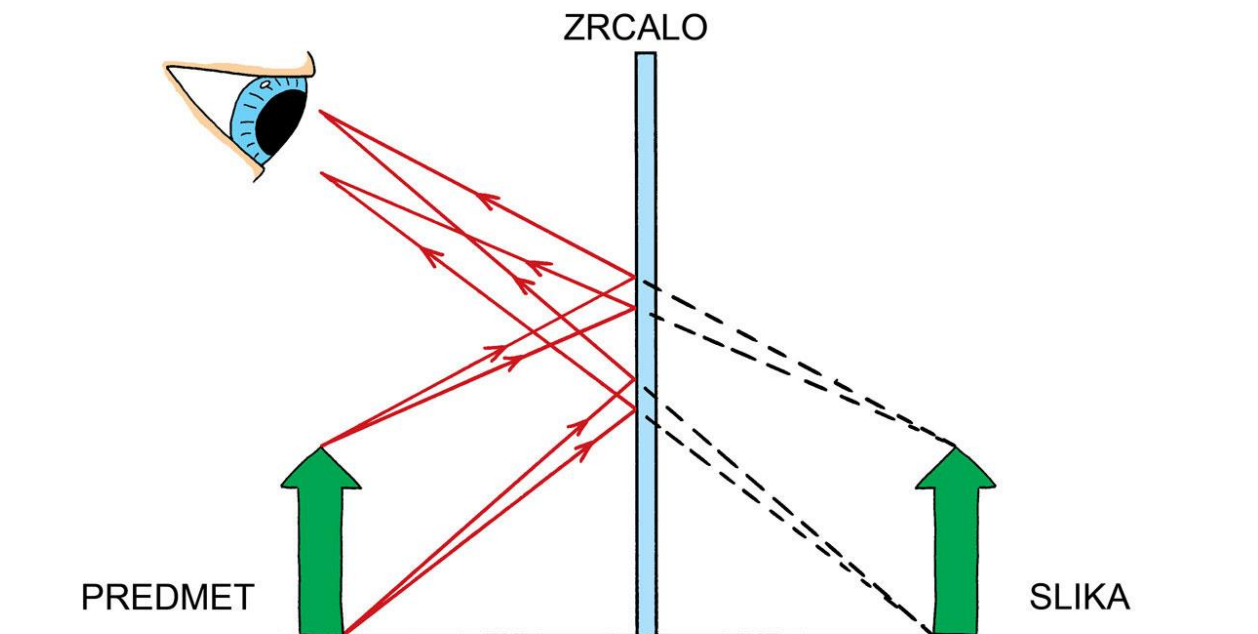
U užem smislu refleksija je povratak duha samome sebi nakon čina spoznaje, čime se omogućuje prihvaćanje spoznatoga, i to tako što spoznajuće i spoznato stoje u odnosu međusobnoga impliciranja: dok u prvom činu zamjedbe, koji je izravno osjetilno zamjećivanje, spoznajući duh izlazi van iz sebe, u drugom činu spoznaje, refleksiji, duh se vraća natrag samomu sebi skupa s pohranjenim osjetilnim materijalom koji u obliku predodžbe postaje „predmetom“ mišljenja i onim što suuvjetuje mišljenje kao takvo.

Budući da je trenutak nemoguće definirati ovo je simbol trenutka kao konstanta, jedina stalna promjena dovoljno univerzalno prikazujući da može označavati bilo koji trenutak budući da se prikaz na ogledalu mijenja kako i okolina koja okružuje skulpturu. S druge strane (ogledala) kroz povijest se proteže teza da je umjetnost ogledalo stvarnosti u trenutku nastajanja, ogledalo društva, suvremenih događanja, zapis vremena u kojem je stvaratelj bilježio ono što ga okružuje.

Refleksija je umijeće koncentriranja pažnje i vlastitih misli prema unutra: procijeniti svoje postupke, donijeti odluke, biti svjesni svojih osjećaja, emocija i osjećaja. To je shvaćanje vlastitoga „ja“, konstruktivna kritika nečijeg djelovanja, usporedba sebe s drugima zbog poštivanja uspostavljenih normi i pravila. Refleksivna osoba postaje vanjski promatrač sebe. Preteča ovoga izraza smatra se filozofskom znanošću. Refleksiju interpretira kao oruđe za razmišljanje o ljudskom postojanju. Sokrat je napisao da je ovaj fenomen jedini način za unutarnje poboljšanje i duhovni napredak kroz oslobođenje od opsesivnih misli, stereotipa i predrasuda. Pierre de Shapden je u svojim znanstvenim radovima napisao da promišljanje nije samo znanje, nego i prilika da se to znanje ostvari. Također je istaknuo da je ovo svojstvo dostupno samo čovjeku (kao i svijesti), što se smatra najrazvijenijim oblikom života među svima dostupnim na planeti. Refleksija je u psihologiji temelj introspekcije U psihologiji, ovo je jedan od osnovnih pojmova na kojima se gradi samoanaliza, što dovodi do povećanja svijesti.

Jednostavan primjer: ako nisam u stanju shvatiti da je moje raspoloženje uvijek loše iz razloga što uvijek razmišljam o lošem, onda će mi jedva netko ili nešto pomoći da izađem iz vlastitih patnji.

Refleksivno djelovanje je voljna odluka da se zaustavi beskrajna struja automatskih misli i počne se shvaćati u ovom trenutku ovdje i sada. Refleksivno djelovanje je voljna odluka da se zaustavi beskrajna struja automatskih misli i počne se shvaćati u ovom trenutku ovdje i sada.

Fotografija 1. Ilustracija refleksije

Pojam refleksije u umjetnosti

Pojam refleksije u umjetnosti prema vlastitom sudu bi rekao da je to osnovni i glavni motiv stvaranja jer umjetnost koja nije mimezi je reflektiranje na papir (podlogu) onoga što se nalazi u nama, ali o tome će biti kasnije riječi. Sama refleksija kao izražajno sredstvo i materijal oblikovanja javlja se još u doba drevnih civilizacija koje su vjerovala da zrcalo prikazuje sliku duše, u umjetnosti srednjovjekovne Europe smatralo se da odražava čestitost, prolaznost i senzualne užitke, kao i opsjednutost čistoćom, a u doba baroka bilo je simbol u slikama vanitasa. Smatra se medijem samo-percepcije, instrumentom za narcisoidno samo-udvostručavanje i kulturnim objektom s čarobnim svojstvima koji može dočarati nadnaravne moći. Njegova metaforična značenja su raznolika i proturječna. Popularnost ogledala u suvremenoj umjetnosti ima mnogo podrijetla. U sve svjetovnijem vremenu uvodi dodir transcendencije i magije. Također naglašava narcisoidno samopodadanje, koje je sada toliko okupirano u društvu koje okružuje svijet medija talent showa, natjecanja ljepote i panel diskusija. Doista, svakodnevno ovi TV žanrovi postavljaju ono bajkovito pitanje: "Ogledalo, ogledalo na zidu, tko je najljepši od svih?" To je, u određenoj mjeri, također oživljavanje barokne teme vanitas.

Priroda zrcala kao medija samoprepoznavanja, samostvaranja i samouništenja razrađena je u brojnim filozofskim i psihoanalitičkim tekstovima. Sigmund Freud svoju teoriju melankolije izvodi iz zrcala Narcisa, dok Jean-Paul Sartre vidi razvoj samosvijesti vezan za prizor 'Drugog'.

U 20. stoljeću zrcalo je emancipirano od subjekta na prikazima da bi postalo sam materijal i predmet umjetnosti. To je i sredstvo i žarište filozofskih i psiholoških istraživanja. Slomljeno i slijepo zrcalo Heima Zoberniga lišava ga svake iluzije, pretvarajući ga u puki materijal, dok kombinirana medijska djela Michelangela Pistoletta kombiniraju stvarna zrcala sa slikom ili skulpturom, ugrađujući tako gledatelja u sadržaj slike ovdje i sada. Zrcalna ikonografija također je dobila nove aspekte kroz fotografije, video i film.

Popularnost zrcala u suvremenoj umjetnosti povezana je s njegovim višeznačnim, istodobno paradoksalnim i kontradiktornim značenjima, kako kao metafora, tako i u kognitivnoj psihologiji.

U europskoj srednjovjekovnoj umjetnosti funkcionirao kao amblem čednosti, prolaznosti, senzualnog užitka i strasti za finoćom. S druge strane, u doba baroka bio je simbol taštine - uzaludnosti svake ljudske ambicije. Zrcalo je medij samo-percepcije i narcisoidnog udvostručenja vlastitog ja, dok je ujedno i prag koji vodi u paralelni svemir ili drugačiji modalitet postojanja, kao u Kroz promatračko staklo 1, gdje funkcionira kao sredstvo za proširivanje nečijeg uma. Popularnost zrcala u suvremenoj umjetnosti povezana je s njegovim višeznačnim, istodobno paradoksalnim i kontradiktornim značenjima, kako kao metafora, tako i u kognitivnoj psihologiji.

Možda najreprezentativniji primjer su djela umjetnika Amisha Kapoora koji je koristio reflektivne površine na skulpturama organskoga oblika kako bi iskrivio percepciju promatrača te tako stvorio novi prostor u odrazu. Stekao je brojna priznanja modern umjetnosti, te je nastavio istraživati ideju praznine tijekom ostatka desetljeća, stvarajući niz djela koja su uključivala konstrukcije koje su se povukle u zidove, nestale u podovima ili dramatično promijenile dubinu jednostavnom promjenom perspektive.

Fotografija 2, Vrata oblaka Anish Kapoor, 2006. smještena u Chicagu, IL

Mobili

Mobili, naziv za apstraktne objekte i konstrukcije (najčešće od metalnih dijelova i žice), sastavljene od uravnoteženo ovješanih pomičnih dijelova koji stvaraju promjenljive prostorne odnose i stalno se njišu pod utjecajem strujanja zraka, proizvodeći često zvukove. Pojam mobil uveo je M. Duchamp, opisujući apstraktna pokretna djela koja je u Parizu 1932. godine izložio američki kipar A. Calder. Izradba mobila učestalija je u SAD-u nego u Europi. U Hrvatskoj su kipari V. Bakić, I. Kožarić i Z. Lončarić izrađivali plastiku s elementima mobilne skulpture.

Fotografija 3, Mobil A. Caldera

Platon - svijet ideje

Ideje su za Platona nepromjenljivi, objektivno postojeći entiteti, u kojima su smješteni ispravni odgovori na pitanja o pojedinim predmetima mišljenja. One su i modeli prema kojima su stvorene stvari i njihovim saznanjem saznaje se istovremeno i bit stvari. Riječ "Ideja" smo do sada pisali velikim slovom da bi naglasili da za Platona ideje nisu samo pojmovi u razumu, već nešto što realno postoji, izvan razuma.

Ovaj apstraktan odnos Ideja i stvari, Platon je pokušao približiti i našoj mašti kroz alegoriju poznatu kao Mit o pećini. U njemu on opisuje ljude privezane u pećini tako da uvijek gledaju u njezinu unutrašnjost. Iza njih je vatra, a ispred nje promiču razne stvari. Ljudi su u stanju vidjeti samo sjene tih stvari na zidu ispred sebe i ne znaju za drugo. Međutim, ako se neko od njih oslobodi i izađe iz pećine vidio bi stvari u svjetlu sunca, što bi potpuno promijenilo njegovu sliku svijeta. Sjene na zidu više za njega ne bi bile prave stvari. Za Platona, ova priča o izlasku iz pećine govori o mogućem usponu čovjeka od svijeta čulima opažljivih stvari do Svijeta Ideja.

Ideje se ne mogu saznati čulima, jer su nevidljive, nego su shvatljive samo umu. Da bi došli do neke ideje moramo podrobno pretresti sve argumente vezane za neko pitanje. Tek tako se, pomoću dijalektike, možemo približiti ispravnom pojmu o nekoj stvari, čime istovremeno saznajemo njezinu Ideju. Ono što nas najviše zanima je da saznamo što je pravda, vrlina, znanje, ljepota i usmjerimo vlastiti život. Da je takvo saznanje moguće, Platon dokazuje preko primjera matematike, u kojoj imamo posla sa brojevima ili idealnim geometrijskim oblicima kojih nema u prirodi i čulnom iskustvu, a ipak su saznatljivi s potpunom točnošću.

Osim toga, Platon smatra da kada otkrivamo svrhe koje otkrivaju bit nekog predmeta, odnosno, kada otkrivamo zašto je dobro da taj predmet bude baš onakav jest, mi koristimo isključivo um. Predmeti mogu biti dani preko iskustva, ali njihove svrhe su poznate samo umu. Rekonstruirati taj božiji plan koji povezuje stvari je zadatak filozofije, a stvari, koje su se ponegdje pokvarile i ispale iz božanskog plana treba popraviti u skladu s njim.

Najviša Ideja koja određuje taj plan je Ideja Dobra i ona obuhvaća sve ostale ideje. Ispod nje su Ideje istine, znanja, ljepote, pravde, vrline; ispod ovih su ideje matematičkih oblika, a najniže Ideje su Ideje o materijalnim stvarima.

Mi možemo saznati svijet Ideja zato jer su sve ideje već sadržane (urođene) u duši, iako ih ona nije odmah svjesna. Međutim, potreban je napor mišljenja da bi osvjestile ideje koje su već bile u nama. Po Platonu dok učimo polako se sjećamo ideja koje postoje u našoj duši. To je istovremeno i argument za besmrtnost duše, jer ona sadrži ideje koje nisu dobivene putem iskustva. Duša izvorno pripada svijetu ideja i zbog toga je besmrtna.

Umjetnost kao sjena sjene

Platon, kao što znamo, realni svijet interpretiran kao sjenu ideje. Stvarni svijet svojom materijom reflektira ideje koje se djelomično i ograničeno realiziraju. Prema tome, umjetnost bi bila sjena sjene jer umjetnost kopira svijet sjena.

Iza predmeta, ljepote pojedinih stvari s kojima se susrećemo, postoji općost koja se ne može opaziti osjetilima ali može se umom, Tako pojedine stvari „padaju“ no zakoni koji određuju koja će stvar pasti, a koja ne, nemaju početka; oni su vječni. Kritizirajući Protagoru, Heraklita, Demokrita i Anaksagoru, zamjeravajući im naglašavanje relativne osjetilne spoznaje, suprotstavlja im prema tome svijet nad osjetilnih ideja, u kojem osjetilne stvari mogu samo sudjelovati u djelu dočaravanju ideje. Ideja, a ne materija je jedini bitak svijeta, sami bitak stvari izražen u idejama može se spoznati samo razumom i treba ga razlikovati od pojava koje opažamo osjetilima. Suprotnosti su ideja i materija jer je materija u stvari ne bitak.

Unatoč ovome, za Platona postoji posrednička djelatnost između sfere ideja i mogućnosti njihovog rasta u čovjeku, koja će omogućiti povezivanje osjetilnosti. Potrebne su zapravo sve od osjetilnih osnova da bi došlo do najvišeg pojmovnog mišljenja, a to je za Platona eros. Upravo ideja lijepog ima svoj vidljiv odraz u osjetilnom svijetu, a eros nosi u sebi osjetilne i osjećajne elemente. Upravo zbog toga dobivamo predodžbu ideja u svijetu pojava. Eros omogućuje vezu idealnog i realnog.

Za Platona su ipak sfera realnog i sfera idealnog bitno odvojeni. Metafizika ideja ljepote je zapravo veza organskog sa umjetnosti. „Realni je svijet po sebi oponašanje svijeta ideja, a taj svijet, realni, oponaša umjetnik. Realni je svijet sjena, a umjetnost je sjena sjene. Upravo zbog ovoga umjetnost je mimezsis - teorija odražavanja“.

Po Platonu prvi stupanj jedinstven i jedan, shvaća definicijom, jasnim pojmom, na drugom stupnju je zanatlija koji je koristan a ne razumije krajnju korist, i na trećem stupnju stoje umjetnici. Umjetnici dok oponašaju stvari, oni u biti obuhvaćaju mali dio tog predmeta, jer ima samo jedan kut gledanja. Platon cijeni što sličnije (vjernije) kopije originala. Tako umjetnici svojom maštom, fantazijom predstavljaju laž ali ne i ružno, oni zanemaruju istinu.

Istina je samo istina ali su potrebne „laži“ kako bi se opisale makar obrisne linije istine, na isti način promatram završni rad u kojem ogledalo predstavlja ideju jer iza ogledala je zapravo istina, ali se reflektira kroz laži u stvarnost, pa bi prozirna forma bila laž, tj. čovjekov vanjski oblik, a promatrač izvan kutije stvarnost koja dokazuje tu teoriju.

Tehničko tehnološki opis

Promišljajući na koji bih način najprikladnije prikazao relativnost trenutka i nevidljivu vremensku granicu kojem je omeđen odlučio sam se za prozirni materijal koji je modelirajući. Nakon dugog istraživanja materijala odlučio sam se za moderni materijal Plexiglass i staklo. Te materijale izabrao sam jer su topivi i prikladan za modeliranje, no ono najbitnije u pogledu na rad transparentno svojstvo. Prvobitno sam napravio portret od gline koji mi je poslužio kako bih napravio kalup te zatim odlio isti portret u gipsu. Nakon pravljenja portreta, nabavio sam ploče od plexiglass koje sam topio te modelirao industrijskim fenom dok Plexiglass nije poprimio oblik portreta. Nakon portreta krenuo sam praviti kocku od stakla nakon što sam izrezao ploče u odgovarajuće dimenzije, zalijepio sam portrete na dvije stranice kocke koje se nalaze jedna nasuprot druge te izrezao rupe. Kutija je gotova. Jedan dio rada je gotov dok je drugi dio rada postolje na kojem kutija stoji. Koristio sam drvo i metal, materijale koji su pogodni zbog svoje čvrstoće. Izrezao sam drvene ploče te na sredinu stavio šipku na koju je kutija oslonjena u svom dnu na potporom prstenu. Unutar kutije, tj. na vrhu metalne šipke nalazi se obostrano ogledalo, koje sam zalijepio jedno za drugo.

Fotografije procesa izrade

Fotografija 4,5,6,7 – proces izrade portreta

„Vidimo se“

Rad se sastoji od kocke u koju su utisnuti portreti jedan nasuprot drugoga koji simboliziraju odnos između dvaju bića, njihovu komunikaciju te zajedničku objektivnu realnost. Kocku, simetrično sa svih strana geometrijsko tijelo koje se sastoji od jednakih stranica i jednakih kutova sam koristio kao simbol realnosti, materijalne, koja je opisana u tri dimenzije prema Karlu Gustavu Jungu, produhovljenom psihologu. Kocka je simbolika zemlje u opreci sa nebom, stvorenoga univerzuma, zemaljske materije, tijelo stvarnost. Jung je u svojoj knjizi „Čovjek i njegovi simboli“ definirao kocku kao temeljni oblik prostora.

Također kocku sam koristio kao uokviren prostor u vremenu, tj. nešto što bi uokvirilo i izoliralo sam trenutak makar u metafizičkom smislu. Rekao bih da je ta kocka jedan trenutak. Trenutak koji prikazuje odnos između dvaju bića, dva entiteta opisanim identitetom koji promatramo kao simboliku osobnosti, tj. kao iskustvo, manifestaciju života. Također kocka je prozirna kako bi naglasila relativnost definiranja, te iluziju odvojenosti bilo čega od ičega. Razlog tome je proizašao iz razmišljanja što je ono što odvaja unutarnji i vanjski prostor, ako okvir uokvirava sliku i odvaja je od ostalog prostora to su njezine krajnje granice koje ju definiraju onda stoji teza da su potrebna dva polariteta da bi jedno od toga bilo jasno opisano. Zaključkom toga došla mi je misao da bi trebao koristiti suprotni materijal od prozirnosti i došao sam do zaključka da je to refleksija, refleksija je suprotni pol prozirnosti te sam izabrao ogledalo kao simboliku toga. Ogledalo koje se nalazi u sredini kutije koje je postavljeno obostrano funkcionira kao prepreka između dvaju „portreta“ da bi se vidjeli.

Odnos ogledala kao prepreke i portreta koje promatraju jedno drugo, ali ne vide od ogledala u kojem vide svoj prozirni odraz poslužilo mi je kao simbolika prikazivanja ljudskog postojanja i doživljavanje realnosti, tj. samoga sebe. Svijet u kojem smo uvjereni da smo ljudi tj. čovjek i to je jedino što znamo da jesmo. Dovoljno je da bi se uokvirili i zatvorili vrata svim ostalim mogućnostima. Vjerojatno i jesmo ljudi, ali jesmo li stvarno ljudi, ako se nikada nismo zapitali jesmo li ljudi i što to uopće znači.

Ogledalo se nalazi na metalnoj šipci koja se izdiže iz metalne ploče. Time želim predstaviti ideju kako bi realnost mogla biti ta ploča, realnost koja je prepuna prljavštine, životinskog i

nagonskog mirisa kao nešto nužno iz čega bi se izdigli kao i šipka na kojoj se nalazi ogledalo. Izdizanjem iz toga 30 centimetara, nalazi se temeljna ideja iz koje je proizašao ovaj rad.

Želim reći da kao što je ogledalo prepreka između dva portreta, koji su dio iste prozirne opne da na isti način je ta opna prepreka da bi vidjeli same sebe (promatrači, gledatelji) u ogledalo koje se nalazi u sredini skulpture.

Ono što želim predstaviti skulpturom je to da sve prepreke koje stoje su iluzija da bi spoznali sami sebe, a da bi to učinili potrebno je izdići se iznad ravne metalne ploče, kroz metalnu šipku do ogledala. Odnos prozirne mase i ogledala je odnos čovjekove nutrine i vanjštine. Teza da kroz vanjštinu spoznajemo svoju nutrinu kao da je čovjek u suštini ogledalo ili da je sve što vidi oko sebe ogledalo.

Paralela sa Platonovom teorijom, svijet ideja i materija kao njena refleksija, poistovjetit ću se s tom osobom, u slučaju da ta dva portreta predstavljaju mene i Mene, ono što ja jesam izvan svake definicije i ono što ja mislim da jesam kao nusprodukt ega, kao iluzija. U tom slučaju Kutija predstavlja trenutak između mene i Mene, na sredini se nalazi ogledalo koje je simbol predmeta koje promatramo. Rad povezuje zapravo unutrašnjost i vanjštinu kao refleksiju, ono što je u nama vidimo izvan nas, cijelo vrijeme proživljavamo svoju projektiranu realnost pa tako je i naša okolina okružena onime čime možemo momentalno spoznati ni manje ni više.

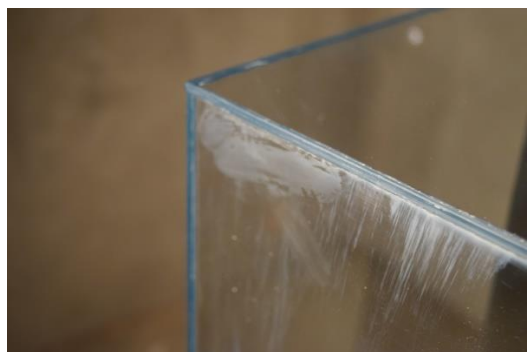
Pokušaj da bi uokvirio trenutak kao momentum kao realtivnu jedinku s obzirom na čitavu beskonačnost istoga. Da bismo nešto predstavili, prenijeli informaciju potrebne su 3 dimenzije. Da bismo to mogli predočiti si, na neki način moramo se odmaknuti od jedne točke u drugu da bismo bili svjesni polazišne točke. Uspoređujući to sa religijskom (neobično za reći jer je bog sad već nešto drugo, čestica i to sve) razumijevanjem toga i izvorne misli konstruirane po istim principima zakona-kanaliziramo božje). Stvoritelj odvojen od stvorenog, ali nije odvojen već je i unutarnji i vanjski prostor, u doba transhumanizma i moralnog pitanja na raskrižju između sajberčovjeka i supernaturalnog čovjeka.

Platonova špilja, čovjek je sijalica (svijest), kroz oblike se projekcija stvarnosti, tj. naša okolina, ono što vidimo kada otvorimo oči, informacije koje osvještujemo preko vizualnog osjetila.

Ogledalo kao prepreka da bi dva lica vidjeli sebe, dok u suštini oni i vide sebe...,vide prozirnu obrisnu membranu između nas koji gledamo u ogledalo i ogledala kao nešto što refleksijom personificiramo da bi se reklo da i ono gleda nas.

I tu se opet događa taj sukob između unutarnjega i vanjskoga. Jesam li ja ogledalo ogledalo koje promatra sebe?

Fotografije završenog rada

Fotografija 8,9,10,11 – prikaz gotovog rada

Literatura

Povijest filozofskih problema , Danko Grlić, Naprijed Zagreb, Zagreb,1979

Šuvaković, Miško (2011.). Pojmovnik suvremene umjetnosti. Beograd: Orion art.

Izvori

<https://magazine.artland.com/upon-reflection-the-mirror-in-contemporary-art/?fbclid=IwAR06mjiuiP6yNG70iBRENUKQRY7McrBfZNElnxGIvIBJRYRUZ5ygeO66-jo>

<https://www.artdependence.com/articles/symbolism-in-art-anish-kapoor-mirrors/?fbclid=IwAR06mjiuiP6yNG70iBRENUKQRY7McrBfZNElnxGIvIBJRYRUZ5ygeO66-jo>

<https://www.sculpture.org/documents/scmag04/nov04/webspecials/mirrors.shtml?fbclid=IwAR06mjiuiP6yNG70iBRENUKQRY7McrBfZNElnxGIvIBJRYRUZ5ygeO66-jo>

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=52212>

<https://hr.divineinnerhealth.com/reflek>